

Poltarina plaćena u gotovu.

Ovaj dvobroj stoji Din 2.—

Mali Istranin

GOD. VII

SVIBANJ—LIPANJ 1936

BROJ 9—10

Mala pošta

Ovom broju prilažemo čekovne uplatnice i molimo svakoga tko nešto duguje na ime pretplate, da bez svakog daljnjeg odgađanja dug namiri. Krivnjom neurednih pretplatnika naš se list bori s poteškoćama i ne može se onako lijepo razviti, kako bi trebao.

Ovaj list izlazi već 30 godina, i odgojio je čitave generacije čestitih i plemenitih rodoljuba. Bila bi sramota, kad bi danas zbog nemarnosti neurednih pretplatnika, morao prestati izlaziti.

Dužnici, molimo vas stoga po posljednji puta: ne odgađajte, imajte savjesti i platite svoj dug.

»ZA GOLI ŽIVOT«, savremena drama iz istarskoga narodnoga života, koja je bila nagrađena na IV. natječaju Matice hrv. kazal. dobrov. za najbolju pučku glumu, izašla je iz štampe. Knjiga se ne prodaje u knjižarama, jer je namijenjena samo prijateljima i suradnicima autorovim. Tko je od naših pretplatnika i prijatelja još nije dobio, neka ju odmah naruči, jer ju inače kasnije ne će moći dobiti ni po koju cijenu. Knjiga je štampana na finom papiru s prekrasnom simboličnom naslovnom slikom, a stoji 20.— Din.

Tivćani. Vaše su zagonetke za naše čitatelje i odgonetače previše učene, pa ih ne možemo uvrstiti. Da riješe vaše zagonetke naši bi odgonetači morali znati na pr. što znači latinski: otok, što francuski: zlato, grčki alfabet, njemačke predloge i t. d., i t. d. A kako su naši odgonetači i pretplatnici u ogromnoj većini učenici osnovnih škola, dakako da ne mogu biti nikakvi univerzalni poliglote. Zagonetke vaše neka dakle budu jednostavne i lake.

Jive Kanela. Molimo vaše pravo ime. Hoćemo da znamo, tko s nama suraduje. Stvari neka vam budu kratke i savjesno obrađene. Mi smo, kako vidite, veoma izbirljivi i nije lako biti naš suradnik.

Boris Lukež, Sušak. Hvala na poslanom. Nastojat ćemo, da izađe jednom prilikom među »Najmladim suradnicima«. Piši samo i dalje. Zdravo!

Ivo Čič, Osijek. Ono što nam ti preporučaš mi smo već davno izvršili. Međutim vidimo, da imaš i ti dobrih ideja. Što se tiče sadržaja, ti bi kako vidimo želio čitati što više pustolovnih priča. Pa dobro, mi ćemo i takve donositi od sada unaprijed. Dakako nikakve kriminalne romane, koji samo kvare mladež, nego napete priče, koje će biti zanimljive. Ako imaš ti još kakav predlog samo ga javi.

MALI ISTRANIN

GOD. VII ZAGREB, SVIBANJ-LIPANJ ŠK. G. 1935/36 BR. 9-10

Da se ne zaboravi nikada . . .

Bilo je jednog dana mjeseca ožujka 1917. godine. Na stanici u Sv. Petru u Šumi neobično živo. Četrdesetero djece okupljeno oko roditelja, braće i rođaka čekaju na dolazak vlaka iz Pule. Župnik, gosp. Josip Kraljić i ja zaokupljeni smo poslom da sve uredimo i pripremimo za odlazak.

Dojuri vlak. Nasta oproštanje, ljubljenje, pozdravi i plač.

— Zbogom, Fumice! Piši mi!

— Sretno putuj, Toniću moj!

— Čuvaj se!

— Gospodine učitelju, pazite nam na djecu!

— Gospodine župniče, pomozite im, smjestite ih kod dobrih ljudi!

U vagone, djeco! Majke, ostavite djecu, moramo dalje, opominje konduktar.

— Zbogom, mamo!.... Zbogom, ćaće!.... Vlak krenu. Suze.....

Jecaji....

Zbogom, lijepi naš kraju! Zbogom, rođena grudo naša!

Nekoje ne možemo da umirimo.

— Ne plači, dijete moje, smiri se, dobro će ti biti u Hrvatskoj.

— Biti će hrane, biti će svega, ali majke ne će biti sa maom, odgovori mi jecajući djevojčica.

— Naći ćeš tamo drugu majku, dobru i milostivu kao što je tvoja rođena.

Stao sam im pričati o Juriću, o Robinzou, o Velom Joži, o Martinu Krpanu da ih zabavim i utješim.

Opazim maleno raspoloženje. Župnik nastavi pričanjem. Djeca su vedrija. Prolazimo neopaženo stanicu za stanicom.

Stignemo do Divače.

— Gladni smo, stanu se nekoji oglašivati.

— Izvadite iz vaših torbica što su vam majke spremile za put, pa večerajte.

Stanu vaditi kuhana jaja, komadiće sira, a nekoji izvade par pečeni krumpira da večeraju. O kruhu ni govora. Ovaj dar Božji nisu više ni poznavali.

Svrše svoju jadnu večericu.

Vlak juri dalje. Prošli smo i Sv. Petar.

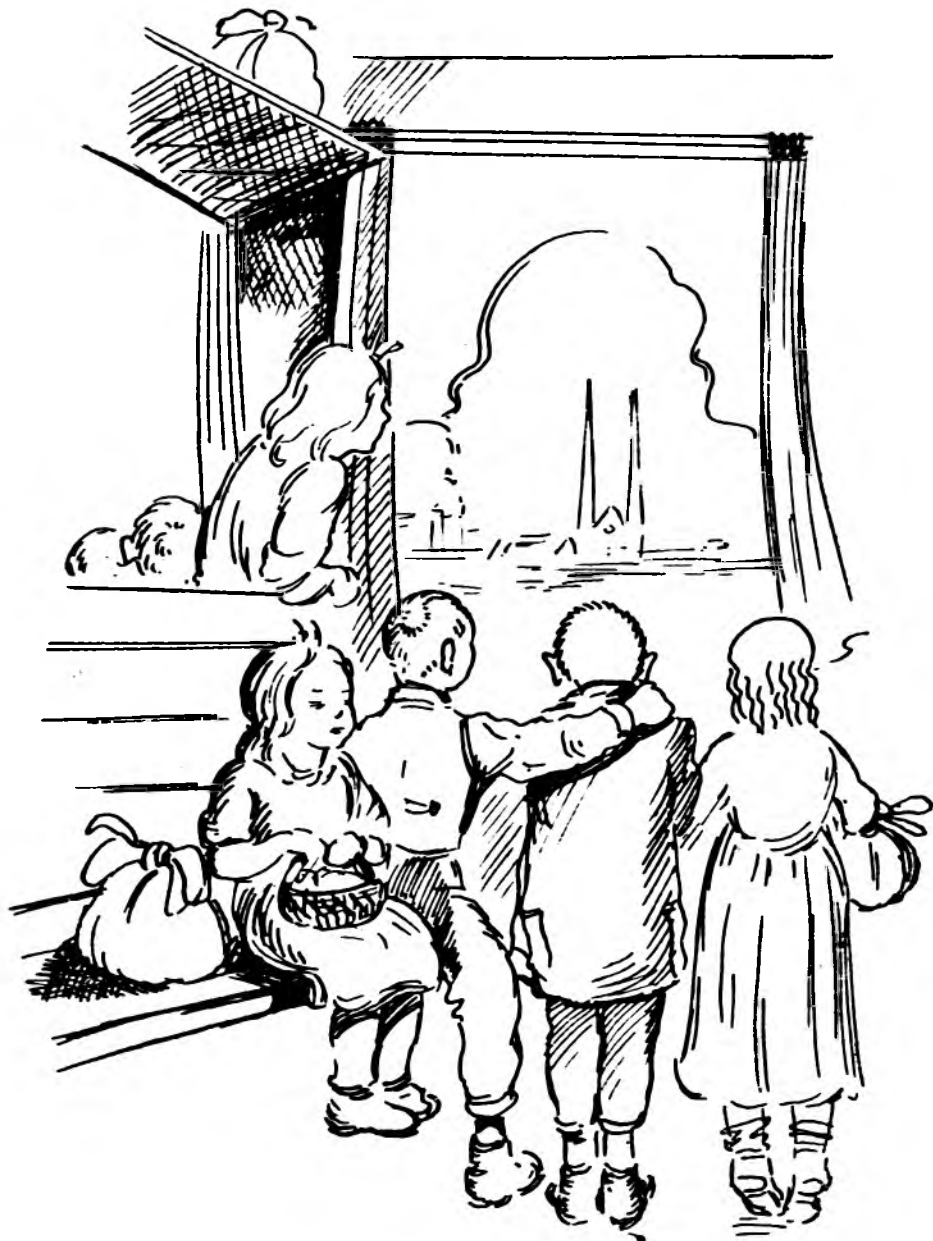
Negdje oko Postojne stali mi se nekoji tužiti na bolove u želucu. Povraćaju... Previjaju se od bolova. Polegnemo ih na sjedala. Zabrinuti smo za njihovo zdravlje. Jedva dočekasmo da stignemo u Ljubljano.

Skočih iz vagona i potrčah u restauraciju da naručim čaj za naše bolesne i ispaćene malene putnike. Zatražih četrdeset porcija čaja.

— Sind Sie verrückt? — Jeste li lud? — začudeno mi se javi jedan časnik koji je čuo moju narudžbu.

— Gospodine, vozimo na prehranu u Hrvatsku četrdesetero djece, bolesne i nemoćne, pa bi htjeli da ih čajem osvježimo.

— Ne brijate se, gospodine učitelju, vratite se u vagon, dobit ćete što želite, reče mi jedan stariji časnik, koji je čuo moju molbu.

Predstavim mu se, zahvalim mu lijepo uz stisak ruke, pozdravim ga i skočim u vagon da razveselim ugodnom viješću moje putnike.

Ne potraja dugo i u vagon stupe dva starija vojnika noseći posudu s čajem. Podvore najprije župnika i mene, pa djecu. Srčemo svi s uživanjem.

Kotlić je bio za čas prazan.

Potrčim da platim čaj.

— Gospodin kapetan je sve platio, reče mi konobar. Dao vas je lijepo pozdraviti i otišao.

— Kako se zove gospodin kapetan?

— Zabranio mi je da vam kažem njegovo ime.

— Pozdravite ga i zahvalite mu u ime djece, rekoh. Hvala mu i ovdje.

Kondukter najavi odlazak vlaka. Djeca, iako je duboka noć, čavrljaju, a nekoja i tiho pjevuckaju pjesmu »Popuhnul je...«

— Djeco, sada spavajte da odmoreni i čili stignete u Zagreb.

Poslušaju. Naslone se jedan na drugog. Nasta zijevanje. Nekojima se već oči sklapaju. Naši su bolesnici mirni. Mük. San ih brzo svlada. Zaspim i ja, zaspri i naš župnik.

— Krško! — čujem kroz san. Trgnem se. S desne strane pruge spazim Savu.

— Djeco, eto rijeka Sava, približujemo se Zagrebu. Skoče mali putnici prozoru, trljaju oči, šute i promatraju.

»Teci Savo, Dravo teci«, zapjevucka jedan između njih.

Nasta živo čavrljanje.

-- Lijepi i bogati krajevi, reče ushićeno mali Ante.

-- Gledaj jato gusaka! — dobaci mu Josip. Ostali šute kao zaliveni. Čude se novom kraju i novom svijetu.

— Zaprešić! — povika kondukter.

— Brzo ćemo u Zagreb, opomenuh ih, pripremite svoje stvari.

Vlak juri dalje ubrzanom snagom da nas čim prije preda u ruke našim dobrotvorima.

U Zagrebu

— Zagreb!

— Djeco, polagano izidite!

Dočekaju nas izaslanici Narodne zaštite, pozdravljaju nas i ljube. Izadosmo iz stanice.

— Idemo najprije u »Prehranu« da se djeca nahrane i odmore.

Dodemo u krasnu dvoranu. Na stolu pune košare bijelog kruha.

— Joj, koliko kruha! — poviče mala Milica i skoči, da uzme jedan komadić.

— Ustrpi se, dijete! Dobićeš kruha i mlijeka koliko hoćeš i želiš, opomene je gospoda.

Posjedasmo oko stola. Izmolimo svi molitvu i zahvalimo Bogu na sretnom putovanju.

Doručujemo.

— Ovako dobrog i ukusnog kruha nismo nikada jeli u životu, šapće Fumica drugarici.

Gospođe i gospoda uživaju s nama, osjećaju u svojim plemenitim dušama sreću i zadovoljstvo, jer su pomogli gladnima i nevoljnima.

U ispaćena i blijeda lica naših mališana vraća se život i snaga. Dižu se od stola, ulaze u vrt da se ogriju na blagom jutarnjem zagre-

bačkom suncu. Tu nastane pričanje i promatranje velegradskog života.

— Dobro jutro, djeco! Dobro jutro, gospodo! — pozdravi nas gospodin. Ja sam doktor Basariček, tajnik Narodne zaštite. Dobro nam došli! Kako ste putovali? Kako su djeca? — upita mene i župnika.

— Sve je u redu, gospodine doktore! Djeca su sretna i zadovoljna. Svi su dobro. Sada su vaši i Božji.

Dobri se gospodin blago nasmješi i reče nam:

— Danas ste naši gosti, a sutra ćete u Đurđevac. Tamo vas čekaju da vas uzmu k sebi za svoje.

Dan smo proveli u razgledavanju grada. Prolaznici nas svuda susreću sa osobitom ljubavlju, darivaju nas slatkišima, a slabije obučena djeca dobivaju nova odijela.

Roditeljima brzojavljamo:

— Mi smo svi dobro. Zagrebčani su nas primili kao svoju rođenu djecu. Svi smo presretni.

U Đurđevac

Naš vagon nas čeka. Ukrcasmo se.

Dođu dvije gospode. Obdaruju djecu poputbinom: voćem, čokoladom, slatkišima, hljebom i drugim dakonijama.

— Sretno putujte! U Đurđevcu biće vam lijepo i dobro.

Toplo im zahvalismo. Vlak krene.

Vrijeme nam brzo prolazi. Promatramo nove lijepe i plodne krajeve. Djeca uživaju, a veselimo se i mi s njima. Ja i župnik.

»Posavino, moje polje ravno!

Zalud mi je što si polje ravno«, zapjevaju dječaci. Djevojčice im otpjevavaju:

»Kad u tebi vjekovati neću,

Samo ovo ljeto ljetovati....«

Veselje i raspoloženje raste sve jače. Vlak već juri kroz Podravinu.

— Još malo pa eto nas u Đurđevcu, upozori župnik djecu.

Svi se spremimo.

— Đurđevac! — javi nam konduker.

Pogledam kroz prozor. Na stanici mnoštvo svijeta.

Izađemo iz vagona.

— Ja sam doktor Mayer, ja sam ravnatelj škole Buršić, ja sam učitelj Vereš, predstavljaju nam se naši prijatelji i zaštitnici.

— Djeco, dobro nam došla! — pozdrave ih plemenite đurđevačke gospode.

— Hoćeš li ti mali k meni? — upita jedan gospodin malog Antuna.

— Hoću, odgovori mu mališan. Novi otac zagrlji maloga i uzme ga za ruku. Odu.

Tako su uradili i ostali Đurđevčani sa našom djecom.

Neko je uzeo jedno, neko dvoje. Ljubav je učinila svoje. Ja i župnik nismo znali kud su nam djeca nestala i ko ih je uzeo.

— Ne brinite gospodo, opomene nas ravnatelj Buršić, još danas ćete doznati gdje i kod koga su smještena djeca.

Krenemo u mjesto. Za nas su spremljene sobe gdje smo se odmorili. Uveče doznadosmo za obitelji koje su djecu uzele.

— Sva djeca imaju da se sutra jave u školu, upozori nas učitelj Vereš. Tom prigodom moći ćete da se s njima i oprostite.

Tako je i bilo. Drugog dana u osam sati u jutro čekala su nas već djeca odmorena i ispavana pred školom.

— Kako ste, djeco?

— Dobro, — odgovore nam svi u jedan glas.

— Mi se danas vraćamo kući u Istru, u Tinjan, a vi budite dobri i valjani, slušajte vaše nove roditelje i prijatelje.

Nasta tišina. Naši mali siročići spuste svoje glavice i duboko uzdahnu.

— Pozdravite nam mamu, tatu, baku, sestre, braću i prijatelje, sve pozdravite i recite im da je nama dobro i lijepo, a mi ćemo moliti za njih i za našu Istru.

— Zbogom, djeco!

— Zbogom, gospodine župniče i gospodine učitelju!

Usne mi zadrhtaše, spustih suzu tešku i nezaboravnu....

Vratili smo se kući preko Rijeke. Na parobrod »Abbazia« koji saobraćaje između Rijeke i Lovrana ukrcala se četica djece.

— Otkuda su ova djeca i kuda putuju? — upitam ravnatelja osnovne škole iz Sušaka gosp. Pristini-a koji nas je pratio do riječke luke.

— Mali su to Mađari koji kreću na oporavak u Lovran. U villi Burogardu sve je za njih spremljeno.

— Tako?! — začudili smo se. Mi našu djecu pred aveti gladi sklanjamo iz Istre, a za njih, za Mađare, bit će hrane u Istri.

— Tako je prijatelji moji! Takova je teška naša sudbina, ali i tome će doći kraj, odgovori nam naš dragi pratioc, stisne nam ruku, zaželi nam sretan put i ode.

Otišli smo i mi sa ojadenom dušom u naš siromašni ali lijepi i pitomi kraj, među naše dobre i poštene majke, oceve, braću i prijatelje.

Pozdravljam njih i njihovu djecu i unuke: Franu Pajca, Viktoriju Oplanić, Tonića Prelea, Ivu Šurana, Josipa Milotića i druge koji su u Đurđevcu, u Virju i u drugim našim krajevima našli svoju novu domovinu, svoju sreću i svoj mir.

Drag. Lukeš.

Istri

Blistava daljino obasjana suncem
Ti kristalni dvore slavonskoga plača.
Idealu mili — uspomene svete
Ti korice zlatna ubojnoga mača.

Zemljo nade naše, beskućnika gordih
Njihova si eto, ne pripadaš njima,
Kapljo suze naše, kapljo krvi naše
Vrelo tane smrti u krvi nam svima.

Aleksandar Radanović

Praznici na selu

-- Ako ni ove godine ne prodeš na ispitu poslat ću te preko praznika k stricu Marku na selo.

Tim me je riječima plašio otac svakog dana, kad bi čuo da u školi nijesam znao zadaće.

— Vidjet ćeš ti što znači biti seljak i u znoju lica svoga služiti kruh. Puknut će ti na dlanovima žuljevi ko lješnjaci, ti lijenčino jedna gradska.

Slušajući te i slične prijetnje nijesam znao bi li se žalostio budem li morao preko praznika na selo, ili bih se veselio. Međutim učio nijesam ni nakon tih prijetnja ništa i tako sam na koncu godine slavno na ispitu pao, pa sam trebao da na jesen polažem popravak.

Otac čuvši to samo se namrštio.

— Lijenčino gospodska, baš si nepopravljiv! Već sutra se pakuji idemo k stricu Marku u Žabare. Taj će te već naučiti pameti.

— Odvedi ga samo, odvedi, dodu majka i stvar je bila svršena. Majka mi je spremila nešto rublja, priredila nešto kolača za djecu strica Marka, a otac je u kovčežić metnuo knjige i pisanke.

Sutradan sjedosmo otac i ja na vlak.

Otac je cijelo vrijeme bio mrk i neprestano me plašio sa stricem Markom.

— Nije stric Marko ovakav kao ja. Ne pozna on šale. Mi smo braća, ali on je sasvim drukčiji nego što sam ja. Njegova djeca rade i trude se ko robijaši. Vidjet ćeš.

Ja sam šutio Hiljadu misli rojiio mi se glavom i neprestano sam snovao kako ću izbjeći tom strašnom stricu Marku.

— A ni strina Draga nije onako mekana i nježna kao tvoja majka. Ona je, istina, dobra, ali znade pritegnuti uzde, kad treba.

Na jednoj maloj stanici vlak je stao. Sidosmo. Obazrem se naokolo .Kraj je bio divan. Svuda izorana polja, zelene šume, vinogradi, krasne livade i pitomi brežuljčići oko njih. Svježi je povjetarac strujio, a pluća su se sama širila da zahvate što više tog čistog zraka.

Moj se otac raznježio. Zagledao se u daljinu i meni se pričiniilo kao da mu je u oku zasjala suza, kad mi je rukom pokazao u daljini skup bijelih kućica na brežuljku s malom crkvicom i vitkim zvonikom među njima i rekao:

— Eno, Dragec, ono su Žabari, moje rodno mjesto. Tamo ćeš sprovesti praznike.

Tek što je to rekao ispolji se pred nama ogromna neka ljudeskara.

— Marko, brate, nisam te ni opazio.

— Ivo, dakle si ipak jednoć došao...

I zagrle se.

Taj veliki i jaki seljak bio je stric Marko, brat moga oca. Pogledav mene reče:

— To je taj tvoj mali nevaljalac? Dobro si uradio, što si ga amo doveo. Mi ćemo ga već ukrotiti.

Ja sam ga gledao preplašeno. Njegov način govora nije bio baš osobito mekan. Govorio je malo i odrješito.

Sjeli smo na kola i krenuli prema Žabarima.

— Moj otac je neprestano nešto pitao, zanimajuć se čas za ovo, čas za ono, a ja sam se iznenadio kako je to mekan i topao glas u moga oca. Osjećao sam, kako u očevu srcu kipe i vriju neke divne i slatke uspomene na ovaj kraj, gdje se je rodio i odakle je kasnije otišao u grad da postane gospodin. I sve mi se činilo kao da otac žali što nije ostao ovdje u ovom divnom kraju...

Došli smo u selo, i stali pred stričevom kućom. Pred nas je istrčalo ništa manje nego sedmero djece, što dječaka, što djevojčica.

Prešao sam pogledom preko njih i učas sam izračunao s kojim ću se od njih moći igrati. Međutim na njihovim licima nisam opazio nikakvog naročitog veselja, što sam došao. Gledali su me znatiželjno kao što se gleda novo tele, kad ga se dovede sa sajma kući.

Kada je uveče otac opet sjeo na kola da se odveze natrag kući u grad i ja ostao sam među onom silnom seljačkom dječurlijom, nešto me bolna stisnulo oko srca. Izgledalo mi kao da sam izgubljen, bez ikoga svoga...

U jutro se rano ustajalo. Tek što bi zora zabijelila pojavio bi se na vratima sobe, u kojoj sam spavao zajedno sa svom drugom djecom i ja, stric Marko, povukao bi sa svačijeg kreveta pokrivač i rekao:

— Na posao, dečki, na posao.

Ja sam se htio još par puta protegnuti, ali stric Marko nije poznavao šale. Kad ne bih odmah ustao on je bez smilovanja izlio čašu svježe vode na moje lice i ja sam za čas bio bistar i budan.

Odmah smo bježali u kuhinju.

Tamo su se već pušili žganci s mlijekom.

— Što bi ti jeo, Dragec? pitala me strina.

— Ja bi kavu, odgovorim ja, ali se stric Marko okomi na mene:

— Kakvu kavu, mekušac jedan gradski... Žganaca se najedi žganaca, bit ćeš zdraviji. I meni nije preostajalo drugo nego da uzmem žlicu i da udarim po žgancima. A priznajem da su mi vanredno išli u tek.

— Joža, ti ćeš baciti sijena volovima, zapovijedao je stric. A ti Duka podi pa naberi zelenja za kuniće, ti pak Milka odi nahraniti kokoši... i tako redom. I svatko je odjurio za svojim poslom, fućkajući ili pjevuļjeći pod glas.

Ja sam samo gledao za njima i mislio na ona lijepa vremena, kad sam kod kuće u gradu lijenčario i spavao do osam sati, pio kavu s čokoladom, i, ne htijući učiti, srdio mamu, a još više tatu, koji se je jadan grbio u uredu po cijeli bogovetni dan, od rana jutra do kasne noći.

Međutim sam polagano i ja počeo ovdje raditi kao i svi drugi. Jedamput sam se pridružio onome, koji je išao nabrati zelenja za kuniće, drugi put sam pošao u staju k volovima, da im bacim sijena, treći put sam opet pošao za ovcama i tako redom. Četiri bijela vola samo su me gledala onim svojim dobrim očima i kao da su pitali: — Oho, odakle si ti došao?

Uživao sam u radu. Složio sam se sa svojim bratićima i odlazio s njima na pašu. Brali smo po šumi gljive, lovili ptice, tresli jabuke, kruške i breskve, pljevali travu, nosili čitave naručaje zelenja za blago i radili ko crvi.

O podne smo dolazili kući gladni kao vuci. Jelo sam kao nikad prije. Dok sam kod kuće majci neprestano zanovijetao: »ovo ne volim«, »ono ne ću«, »hoću kolača«, »hoću kave«... ovdje sam strugao po zdjeli, jedući krumpir, grah, zelje, repu, žgance, svinjetinu, sir, kobasice, s takvim tekom, ko da je to najbolje jelo na svijetu.

Čuo sam kako je jednom zgodom rekao stric Marko strini Dragi:

— Ovaj dečko, čini se da više naliči na mene nego na svog oca. Ja sam volio raditi seljačke poslove nego li učiti iz knjige, dočim je njegov otac uvijek volio knjigu. Što ćemo pa ne moraju svi biti učena gospoda, mora netko i zemlju obrađivati. Ali mali je vrijedan i dobar radnik...

Čuvši to bio bih najradije poljubio strica Marka, ali sam se pritajio.

Popodne smo išli opet na posao. Knjige nijesam ni pogledao. Odlazio sam za volovima. Skakao sam po travi, po šumi, po oranicama — knjige su ležale u kovčegu netaknute.

Bože moj što li će se iznenaditi otac, kad dode po mene. Nijedne stranice knjige nijesam pročitao. Sav sam se poseljačio. A on je jadnik mislio da ću postati barem ministar prosvjete, a kad tamo postat ću seljak.

Praznici su brzo prošli.

Jednoga dana dodu po mene i tata i mama.

— Eto vam vašeg Drageca, rekao je stric Marko. — Čini se da vam se dobro oporavio kod nas.

— Sad ne možete reći da je lijenčina. Radi ko crv, od jutra do mraka, jede s apetitom, fućka ko češljugar, pjeva, klikće, veseo je i pun života.

— A knjiga? upita moj otac.

— Bome mu je nikad nijesam vidio u ruci, prizna stric Marko. Međutim prošao je ipak dobru školu i ja mislim da će mu biti od koristi. Moja škola je zlata vrijedna, — pohvali se stric.

I bila je zaista zlata vrijedna. Naučio sam rano ustajati, i ne lijenčariti nikada, naučio sam jesti sve bez izbiranja, a otvorile mi se i oči, pa sam vidio u prirodi, oko sebe i u sebi, na tisuće divnih stvari, kojih u gradu nikada nijesam vidio. Poznavao sam sve cvijeće, sve ptice, sve životinje, i nebo i zvijezde i sunce i mjesec i dugu i svu prirodu u njenoj tajanstvenosti i veličini.

Pa kad sam kasnije u gradu, neposredno prije ispita otvorio knjigu, gledao sam u nju drugim očima i za čas sam mnogo toga razumio, što mi prije nije nikako išlo u glavu.

Još sam nešto naučio na selu. Naučio sam cijeniti rad onog brata seljaka, koji u znoju lica svoga hrani i selo i grad i sve nas.

E. R.

U NOĆI

Ko zlatna, drhtava gnijezda,
snešena s visokih gora,
u tihom zrcalu mora
njišu se rojevi zvijezda.

Lagano lada brodi,
presjeca sedefno more...
U tajne vilinske dvore
zar put nas taj blistavi vodi?

Izvuci veslo, družo!
Nemojmo ići kraju...
Okupani u zvjezdanom sjaju
čekajmo zorine ruže.

Gabrijel Cvitan

PROLJETNA PJESMA ZA MALU DJECU

Doletjele male laste, donijele su sjeme cvijetno,
Bacile ga na livade, zakliknale: bilo sretno!
Posula se crnim poljem eto svuda zelen — trava,
Zamirilo sitno cvijeće, procvala je ljuba plava.
Digoše se vilenjaci sve polako, polagano,
Dok je bilo ljudstvo noću po kućama uspavano,
Pa se dali na posao revni, živi, zdravo bodri,
I oprali tmurno nebo — sad se tako divno modri
A da bude veća sreća, i da bude ljepša slava,
Svud po lugu i po gaju ptičja pjesma uskrsava!

R. Katalinić Jeretev

Piljuh*

Pod imenom »Piljuh« poznavala ga sva okolica. Dadoše mu taj nadimak zato, jer je imao savinuti nos i oštar vid kao u jastreba, te bio najbolji lovac u čitavom kraju.

Bio je stari kremenjak i, sa svojih sedamdeset godina, bio jači od mnogog mladića.

Uvijek raspoložen na šalu, i ako je imao mrki izgled uslijed velikih i gustih obrva. Sličio je mnogo sv. Roku, naslikanom na glavnom oltaru naše crkve, pa smo, gledajući sliku sveca, uvijek pomišljali na staroga Piljuha.

Videvasmo ga uvijek s puškom na ramenu; njegovom nerazdruživom družicom.

Nijedan se lovac nije mogao s njime mjeriti i nikada nije dolazio kući bez lovine. U njega se moglo naručiti zeca kadgod se htjelo, a on, obećao i donio ga. Nikada nije prekršio obećanje, jer poznavашe sve zečje paše, staze i logore.

Najveće veselje, koje mu čovjek mogaše učiniti, najveći poklon za njega, bijaše cigara, a njegova riječ zahvale bijaše: »Bog dao sto za jeno!«

A i vraćашe on »sto za jedno«, jer je obično darovatelju donашao ili zeca ili par šljuka ili par jarebica.

A bio je i neustrašiv. Nije znao za riječ strah, pa ipak se jednom naužio straha!

Evo kako mu se to desilo. Pripovijedao nam to jedne zimske večeri. Sjedilo nas nekolicina uz njegovo ognjište.

On u »karegunu« (grubom drvenom naslonjaču), a mi na »škamljima« (stolcima). U ruci mu kliješta za žeravicu, kojima potpiruje vatru, i dugačkom lulom u ustima, koju vadi jedino kada guene iz zemljanog vrča dobrog, kao krv crvenog i gustog vina »terana«, što se često dešava.

Pripovijeda on, a mi se svi pretvorili u jedno uho, i gutamo njegove riječi:

»Bilo je to u proljeće, prije nekih četrdeset godina, kada su moj Ivo i Marko još bili djeca: jedan od osam, a drugi od šest godina.

Uzmem jednog jutra kosu i uputim se u »Dolac«, da pokosim djetelinu.

Kosim ja cijelo jutro i ne marim što me sunce peče. Znam ja to naše milo sunce, koje nas pali i žeže, ali i koje nam daje svu našu snagu. Znojim se, ali se ne umaram, ta kako i bi, kada vjetrić milo popuhuje i osvježuje me, a ptičice pjevaju i pjevaju. A ja se razdragam, pa mašem kosom i pjevam, dok se otkos za otkosom ruši da je milina.

Kada stigoh u sredinu, a to predamnom iskoči sitan i lijep zečić. Ostavih kosu i u trk za njime. Sa nekoliko skokova dostigoh ga. Dignem ga, pomilujem, a on me, sve nekako, plašljivo i milo gleda. Položim ga u travu. Skinem moj veliki slamnati šešir, poklopim ga njime i odlučim, da ga poklonim svojoj djeci.

---

* Jastreb.

Pokosivši, vratih se o podne kući. Došavši kući, sve se smješkajući, dozovem Ivu i Marka i, pokažem im zečića. A oni, od veselja, smiju se i skaču kao pomamni.

Dadem im ga, ali ih i opomenem neka ga paze i obilno hrane. Tko sretniji od njih!

Napraviše mu od letvica nekakvu kućicu i, svako jutro, o podne i uveče donošaju svom miljeniku sočne trave i djeteline; a moj Ivo, obješenjak jedan, našao u kući nekakvo sitno, brončano zvonce, koje vješasmo prvome janjcu, i objesi ga, o crvenoj vrpci, zečiću o vrat.

Sve bilo dobro dok zečić ne poodraste. Ali jednoga dana, kada ga Marko sam hranjaše, moj ti zeko hop i pobježe glavom bez obzira! A moj Marko, nešto od iznenađenja, a nešto od straha, ljós natraške na zemlju, pa udri u plač. Dotrči Ivo, pa trk za zekom, ali da: hvataj ti pticu u letu! Pa tako ostadoše ova dva moja jasnika bez svoje velike radosti, i ne mogoše za dugo da zaborave svoga zečića, pa im svaki razgovor počimaše i svršavaše sa zečićem.

I, zaboravismo konačno i na zeka. Dodoše nove radosti, pa tko će na prošle i da misli!

I stiže jesen. Bogata kao nikada. Grožda da je milina. Kukuruzi krasni, ama sve što Bog dao, dao obilato! Bog dade sto za jeno!

A dani, božji, pravi božji dani! Sunce danju milo grije, a noći tihe i vedre. Vedre, da se u njima okupaš, pa tek kada mjesec prospje svoju srmu, da zagliš od radosti cio svijet i Bogu zahvališ i za dobro i za zlo!

Eto takva bijaše to jesen. A što li bijaše lova! Lova, mili moji, kô nikada: zečeva kao špika, i sve kao debeli ovnovi, a jarebica i šljuka tustih kao kljukane patke, pa hvataj na svakom koraku!

Eh, eh divota kažem vam! I bi mi tada, kao da živim deset života.

Uveče jednog takvog dana, kada se mjesečina prosu po lišću i travi, kao najčišće srebro, bane mi u kuću plovanaov* Jure i reče, da me velečasni moli za sutra zeca. Kud ću, što ću, već pušku na rame, pa na čekanje.

Znam ga već: lijep, debeo. Vidjeh ga već više puta, ali uvijek preko puškometa. Znam i kuda i kada polazi na pašu.

I uputim se ja. Noć svijetla kao dan, a ja, i ako umoran od dnevnog posla, bodar i veseo, pa ravno za »Glavicu« na kolni put i tu za smrekov grm, pa čekam.

Čekam, tako čekam, a ono već i ponoć, kad li od nekale: cin, cin, cin. Koji je to bijes? pomislim. Poslušam ponovno, a ono i opet: cin, cin, cin! Baskolačim oči i upirem pogled na put. A ono, neka se tamna sjena vuče zemljom i zvoni: cin, cin. Pomozi Bože, prošapćem i pomislim, da nije kakva čarolija, a srsi mi prolaze tijelom! Protarem oči da bolje vidim, napnem uha da bolje čujem, i vidim, opet: crna se sjena vuče polako, pa zastane i zvoni cin, cin, cin. Potari ga sveti križ, pa to je sigurno sam nečastivi! I ude, ljudi moji, strah u mene!

Ude strah, i nikako da prode! Osjećam da drhćem, vlasi mi se kostriješe, srsi prolaze tijelom, kao da me tko polijeva mrzлом vodom, a dah zaostaje.

Što ću sad? Ne vjerujem u čarolije ni u duhove, ali ovo, što je ovo! Uh muka me hvata, Gospode muka! Pa zar zbilja imadu pravo one budale, koje tvrde da duhovi hodaju noću? Ta duh, ako u istinu postoji, i tako će me pograbit! Prekrižim se tri put, sto put, ali sjena se svejednako miče, pa zastane, pa nanovo makne i zvoni cin, cin, cin.

Primiće mi se sve više, a mene strah hvata sve jači! Već je na trideset koraka, ali još uvijek ne razabirem koji li je to bijes, jer sjena živice neda da raspoznam.

Konačno odlučim, pa kud puklo da puklo!

Dignem drhćućim rukama pušku k oku, nanišanim i — pum, a moj se »strah« koprene u zraku, zazvoni dvaput cin, cin i, ne maknu se više, niti zazvoni. Što ću sada? Odvažim se i, držeći pušku pred sobom, da mi bude pri ruci, ustreba li, usmjerim oprezno, korak po korak k »strahu«. Sav u strahu i znatiželji primičem se sve bliže, a kada ja na nekoliko koraka od »straha«, snobim se od čuda: leži na zemlji ustrijeljen — zec! Bože, zec, pa zvoni! Kako to? Prignem se, dignem ga, a ono moj zeko ima oko vrata svezano zvonce. Sada mi najednom sine: ta to je zeko mog Ive i Marka i, nasmijem se grohotom svome strahu.

I eto, mili moji, to bijaše moj prvi i zadnji strah u životu. Bog dade sto za jeno, završil naš stari Piljuh, a mi se od srca nasmijasmo njegovom strahu.

Ljubo Brgić

* župnikov.

Djeca se igraju . . .

Djeca, anđeli života, igraju se na suncu.
Bujica smijeha i vike razlila se po dvorištu.
Bucmasti dječaćić, ushićem, u poderanom zobuncu
kazuje sjajno dugme nadeno na smetištu.

Trojica ponovno jurišaju na visoku rpu pijeska
koju uporno brani dječak kudrave kose.
Iz vrta dolazi nevjesta pod vijencem cvjetnog vrijeska,
kraj nje veselo skaču svatovske nožice bose.

U kutu zlatokosa djevojčica — dobra i brižna mati —
tuži se da joj je dijete imalo vrućicu po noći.
Jutros je — veli — i doktora poslala zvati.
»Ali, ti blaženi, doktori nikada ne mogu doći!«

Za čas je nastao požar. Ječi vatrogasna truba.
Sa sviiju strana strka — obična u ove zgone.
Starešina, s kacigom na glavi, popet na trupinu duba,
zapovjeda oštro svak da u pregršti donese vode.

Sad su, mjesto konja, pojahali duge štape.
Zatim su lake ptice, lete raširenih krila.
Netko se dosjeti i uvis svi složno baciše kape
oponašajuć u zboru sirene automobila.

— — — — —

Bez odmora tako i stanke, od jutra pa do mraka,
žive u svojem carstvu, u stotinu raznih igara.
Dani su njihovi kita zlatnih sunčanih traka.
Živa im mašta uvijek nove radosti stvara.

Gabrijel Cvitan

ZVIJEZDE

Iznad naših glava gore
pružilo se plavo more.
A po njemu, kad dan mine,
bezbroy zlatnih zvijezda sine.

Svijetle zvijezde — i po noći
govore o Božjoj moći,
o ljepoti divnog sklada
u svemiru koji vlada.

Gledajući sjajne zvijezde
naše misli k njima jezde...
Srce, puno svetog žara,
zvijezdama se razgovara.

Gabrijel Cvitan

Na majčin dan

Majka...

Ima li išta ljepše, uzvišenije i draže od majke?! Ima li djetetu poklona, koji bi bio miliji od majčinog? Ne, ništa djeci nije tako milo, drago i uzvišeno kao majka. Ni većega ništa nema od majčine ljubavi, ni težega od njenih boli! I dok god je čovjek živ ne može da zaboravi majčinu ljubav, majčinu brigu oko odgoja djece svoje. I najgoru djecu, majka voli. — »Ako je i zmiya, moja je«, kaže narodna pjesma. — Tko je radosniji od majke, kad su joj djeca vrijedna i valjana, kad u školi lijepo napreduju, kad se lijepo vladaju, poslušni su i dobri? Tko tužniji od majke, kad su djeca bolesna! Nitko tako ne može probdjeti po čitave noći kraj bolesnog djeteta kao majka. Nitko ne zna udovoljiti svakoj dječjoj željici kao ona. Nitko ne može poznati potrebe dječje kao ona! Majka! Divna, velika i uzvišena riječ! I naša istarska djeca vole svoje

majčice. Vole. Toplo i nježno! A i odrasli, i odrasli! A koliko ih je, koji su ostali bez nje! Koliko li je majki istarskih mučenica i junakinja naših, koje dolje u ostavljenoj Istri našoj lijegaju s pobožnim uzdahom i mislima na djecu svoju u dalekom svijetu. A na majčin dan, njihova ih djeca ne će moći obradovati! Ni poklonom, ni većom poslušnosti! Ničim ih ne će moći razveseliti, osim ljubavlju za rodni Zavičaj, koja je tako velika u njih. Dobra istarska djeca slati će toga dana pobožne uzdahne majkama svojim, a onih, kojih nema ljubiti će u duhu grobni humak!

Prikodražan

MARLJIVA MILKA

Mala ptica ševa
U zoru se diže
U vedre visine
I sve suncu bliže.

Al' i naša Milka
U ranu je zoru
Marljiva i vrijedna
Pred kućom u dvoru.

R. Katalinić Jeretov

Isus i Baraba

(Uskrsna legenda)

Proljeće se smijalo u mirisu cvijeća i u sjaju sunca. Gubila se pjesma ptica pod vedrim nebom mila i vesela. Pjesma je razigrala dječicu malu i četica je djece na cvjetnome polju pala na zemlju sita skakanja, valjuškanja po mekoj travi. Između djece isticalo se plavokoso čedo modrih andeoskih očiju, punih oprostaja i ljubavi.

— Isuse — reče jedan od četice dječarcu blagih i modrih očiju — igravimo se vojnika.

— Meni je pravo — odgovori mali Isus — ali još bi ljepše bilo da zapjevamo pjesmu zahvalnicu Svevišnjemu za ovo novo cvijeće, modro nebo i sjajno sunce.

— Ne, ne... vojnika — zagrajaše djeca kao djeca, pustopašna i živa.

Skočiše i opet na noge lagane. I sašla svako je dijete htjelo biti vojskovođom, a najmanje kapetanom. Jedva pristadoše neki da budu samo vojnici. I svi su dječarci htjeli biti pobjeditelji, a niko od njih pobijeden — a da neko od četice bude mrtvacem ni govora. Samo je časak trebao da dođe do svađe između razigrane djece. Uto se srećom javi mali Isus modrih i blagih očiju i reče mekim i toplim glasom:

— Ne pravdajte se, drugovi, ja ću biti mrtvacem za obje vojske!

I mali Isus zatvori svoje modre i blage oči i proširi se kao mrtvac na cvjetnome polju. Kad ga neki drugi mališan vidje, gdje leži onako sam mrtav na polju, smili mu se u srcu. Približi se polako i potihom Isusu malom, legne kraj njega u travu i on kao mrtvac, pa pomilova Isusa po plavoj i mekoj kosi i prošapta mu:

— Ja neću da budeš na bojnem polju ti mrtav i sam.

— Kako se zoveš? — upita mali Isus i pogleda ga ljupko svojim blagim i modrim očima.

— Baraba — odgovori dijete garave i čupave kose, u kojega je bilo zlatno srce i čista djetinja duša, koju je kasnije ubilo i otrovalo zlo i pokvareno društvo — Baraba.

Po francuskoj pjesmi
R. Katalinić Jeretov

LASTAVICA

Mala ptica
Lastavica
Uprav danas k nama banu
Po sunčanom toplom danu.
Ispod strehe ona stala
Cvrkutom nas dozivala:
»Evo mene, djeco mila,
K vama sam se povratila;
Skupa ćemo drugovati,
Prirodi se radovati!

Moji ptići
Lastavići
S vama će se slatko smijati
I po zraku šale zbijati
Lov loveći na mušice
I ništa ih nemilice .
Zdravo djeco, moji ranci,
Idu k nama divni danci
Što ih nosi pramaljeće
Puno zdravlja, puno sreće!

Niko P. Škovrlj, škol. nadzornik.

BURA

Prvi put u svom životu
čula mala Nena,
kako bura ljuto huji
i neveru¹ sprema.

Pa sve sluša prisluškiva,
kako vrata cvile...
Trči mami puna straha...
Skući se ko pile.

»Mama, mama tko to više,
strašno urla, hući?
Zar bi mogo malu Nenu
stari »Čika«² tući!»

»To ti zlato nije Čika«,
odgovara maza,
to je bura, vjetar ljuti,
što oblake mlati!»

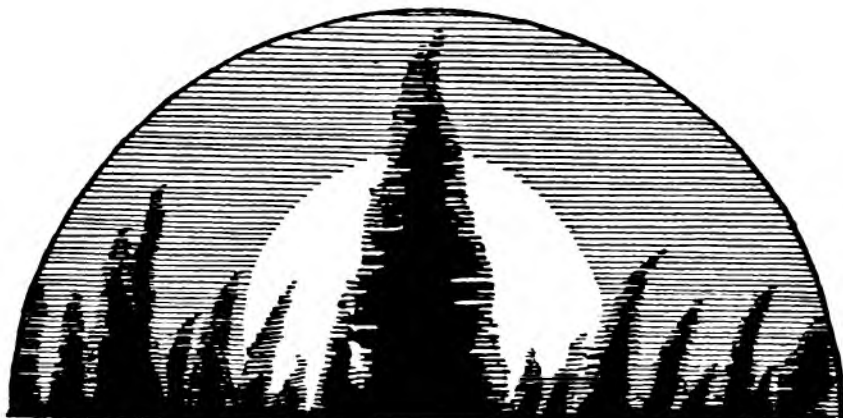
»Neka, neka, šapće Nena,
ali vrata cvile.
On bi mogo da odnese —
Tvoje malo pile!»

Nasnija se majka čedu,
stište ga na grudi.
Dotle bura, sve to jače,
svoju pjesmu gudi!

Ljubo Brgić

¹ oluja; ² baubau.

Jelica

Na jednom obrončiću naše gore nikla među drugim drvećem mala jelica. Tamnozeleni njeni listići stršili i zurili u tu šaroliku okolinu produljujući svoje vratiće da vide ima li gdje koja jelica, da im bude drugarica. No nje ne bijaše nigdje u blizini. Mala jelica postade tužna. Nikoga svoga! Da ima barem jednu drugaricu! Svake godine puštala naša jela sve više svojih grančica i zelenih iglica i tako postajala sve ljepša. Ostalo drveće zaostajalo za njom. Mladi hrastici rasli grbavo, a bukvići i grabrići borili se, koji će ugrabiti više zraka i svjetla. Slušala je često, naša jelica njihove prepirke zapravo njihovu borbu za opstanak. Vidjela je na vlastite oči, da su pobjeđivali oni jači tako, što bi one slabije jednostavno ugušili. Imala je jelica srca za te stradalnike no, što je mogla. Tako je to i među drugim božjim stvorovima, mislila je ona. Jedino, što bi je obradovalo, bile su sunčane zrake. Jelica pružala je svoje grančice i iglice toplom suncu. Kupala se u jutarnjoj rosi i nije dugo dala suncu, da joj odnese kapljice rose.

Jelica odrasla. Jednoga predvečerja sjedne na njene grančice grlica.

»Hvala ti Bože, evo mi drugarice«, ali ne oda ničim svoje radosti, da ne preplaši pticu! »Da ostane na mojim granama bila bih najsretnije drvo!« šaputala je u sebi jela.

Grlica zaguka. Nekog je dozivala. — Sigurno doziva svog druga, pomisli jelica. I zbilja, on sleti na jelićine grančice k svojoj drugarici. Jelica nije maknula ni iglicom, da ne uplaši svoje goste, kojima se toliko radovala. Grlice su si još mnogo gukale. Sigurno će prenoćiti na mojim grančicama! Spusti se noć, a grlice se smirile na grani. Jelica, sva sretna, ni pomakla se nije cijele noći. U praskozorje probude se grlice i počnu gukati i zahvaljivati joj za udoban konak. Sad se istom oglasi ona:

»Svratite svake noći k meni u konak!... Savijte i gnijezdo na mojim grančicama! Radovat ću se neizmjerno! Dosta sam samovala i tugovala!«

Grlice joj udovoljiše. Jelica bijaše sada sretna i vesela, skoro ohola, — pa bi njene iglice produljivale vratiće tražeći ima li još koje drvo tako sretno, kao što je ona. Najsretnija pak bijaše onih dana, kad se izlegli mali grličići, koje su brižni otac i majka hranili po cijeli dan.

»Sad sam sretna i zadovoljna! Grlice me nikad ne će ostaviti! Dat ću im sve svoje grane, da na njima saviju gnijezda«, govoraše jelica.

Jednoga dana dogodi se nesreća. Lovac ubije oca malih grličića. Zaplaka grlica, a zaplaka i jelica. Grličići nisu shvaćali što se dogodilo. Još većim marom hranila je grlica svoje grličiće, a jelica ih zaklanjala svojim grančicama i tako čuvala od mnogih neprijatelja.

Jelica i grlica postale su nerazdružive drugarice. Jelica zahvaljivala grlici na njenoj dobroti, a grlica jelici za njeno gostoprimstvo i ljubav.

Grličići odrasli i počeli živjeti samostalnim životom. Dobru jelicu ne zaboraviše. Svoja gnijezda svijali su, ako ne baš na samoj jelici, negdje u njenoj blizini.

Majka pak njihova nikad ne ostavljaše svoju prijateljicu — dobru jelicu.

Martin Fuček

Pšenica i različak

Raste, raste pšenica, a u njoj cvate plavi različak.

— Ej, lijepi moj susjede, — veli ponosita pšenica različku — samo si za štetu na svijetu!

— Zašto? — brani se uvrijeđeni cvijetak.

— Kako da ne znaš? Gle ti samo! Ondje, gdje ti stojiš, mogao bi stajati lijep, težak pšenični klas!...

Različak je na takve riječi žalostan zašutio. Pšenica pak videći, da se je uvrijedio, poče ga tješiti.

— Ne boj se, ne, mališu moj, ne mrzim ja tebe. Zašto? Ta jedna nas zemljica nosi. Čovjeka se ti boj, čovjeka. Od mene tobi nikad zlo!

— A zašto da se bojim čovjeka? — prigovara različak. — Upravo čovjeka ne bojim se ja. Lijep sam, pa ću mu se svidati.

Pšenica udari u smijeh.

— Ej, ej! Baš si pogodio! — Koje dijete, priznajem, mogao bi ti razveseliti, ali gospodara ne ćeš nikada. Znaš, različku moj, zlo je na svijetu, da sve, što je lijepo, nije također korisno. Korist, korist...

Opet je plavi različak šutio. Onda pak se javi odrešito:

— Pa što! Ja mislim, ako nema od mene na svijetu druge koristi, nego li ta, što sam kadar razveseliti jedno samo dijete, to ja nijesam živio uzalud.

Zamuknu mûdra pšenica.

k.

Pametnan seljak

Živila jednom starica, koja je imala dva sina. Jedan od njih umre, a drugi ode na daleki put. Nekoliko dana nakon što je drugi sin otišao na put i ostavio ju samu prođe kraj njene kuće neki vojnik i zamoli je:

— Dozvoli, bako, da prenoćim kod tebe.

— A odakle dolaziš, sinko? upita starica.

— Dolazim s drugog svijeta, odgovori joj prefriganac.

— S drugog svijeta? začuđeno će baka. A kaži mi nijesi li možda gore vidio mog sina, koji je nedavno umro?

— Kako ne, reći će vojnik. Stanovali smo čak u jednoj sobi zajedno.

— A što radi siromah i čime se bavi?

— Pase guske, bako!

— Nije li mu teško?

— Pa teško je, bako, teško. Nego mi se izmjenjujemo. Kad njemu dojadi onda ih pasem ja i tako svaki pomalo.

— A kako je odjeven, siromah? Pokopasmo ga dosta skromno u starom odijelu, uzdahne baka.

— Loše je odjeven, sav je u dronjcima.

-- Jadno moje dijete! Nego znaš što! Ja imadem četrdeset metara platna i nešto uštedenih dinara. Evo uzmi sve to i odnesi mu, da mi ne pati jadno dijete. To rekv izvadi iz škrinje platno i kesicu sitniša i dade sve to vojniku, koji veselo ode.

Nakon par dana vrati se s puta njezin drugi sin, a ona mu sva vesela ispriča, kako je pokojnom sinu poslala platna i novaca.

Sin se rasrdi i reče: Ovako naivne žene još nisam nikada vidio. Kako si mogla povjerovati onom varalici i dati mu platno i novac. Ne ću da ostanem dulje ovdje, idem opet u svijet da potražim ima li igdje ljudi ovako naivnih i lakovjernih, kaošto si ti.

I ode srdit u svijet, a da se s majkom nije ni oprostio.

Putujući tako stiže u jedno selo i ugleda pred nekom lijepom velikom kućom krmaču sa sedam prašćića. Ugledav je pokloni joj se duboko i skine šešir do zemlje.

Gazdarica gledajući to s prozora, pošalje služavku neka upita tog čudaka, čemu se tako duboko klanja pred krmačom.

— Reci tvojoj gazdarici, da je njezina krmača moja stara prija teljica. Moj brat hoće da se sada ženi i poslao me nek svakako dovedem Vašu krmaču u goste. Biti će vjenčana kuma mome bratu

Čuvši gazdarica poruku začudi se veoma, ali pomisli u sebi: možda je ipak nešto na stvari. Čovjek mi ne izgleda lud. Uzme svoju najljepšu haljinu orgne njome krmaču, strpa je u kočiju zajedno s prašćićima i reče mladom seljaku:

— Eto vam je, vodite ju u svatove, ali poslije pira neka se opet vrati k nama kući zajedno s prašćićima.

Mladi se seljak nasmije i odveze u krasnoj kočiji krmaču sa sedam prašćića.

Kada je uveče došao kući muž ispriповijedi mu naivna žena što se dogodilo.

On plane ko vatra. — Kako si mogla biti tako luda, pa povjerovati, da će krmača biti kome vjenčana kuma. Idem u potjeru za onim varalicom da mu namjestim leđa. Uzjaha konja i pojuri.

Mladi je seljak vozio kočiju i krmaču, kad li začuje za sobom topot konja. Bit će potjera, pomisli i skoči iz kočije, sakrije ju u grmlje, a sam izide na cestu. Sjede nasred ceste, skide s glave šešir i postavi ga na zemlju.

— Hej, momče, jesi li vidio ovuda proći jednog čovjeka s kočijom i sa krmačom sa sedam prašćića.

— Jesam, vidio sam ga, ali ti ga ne ćeš stići. Šuma je gusta i puna raskršća, pa tko ne pozna put izgubio bi se u njoj.

— A bi li mi ti mogao pokazati put, momče?

— Ne smijem se odavle maknuti, dragi gospodine. Ne vidite li da moram paziti na skupocjenu pticu, koju čuvam pod šeširom, da mi ne pobjegne.

— Kakvu pticu?

— Krasnog sokola imam pod šeširom, za koga je moj gospodar dao ravnih hiljadu dukata, a ja bih izgubio glavu, da mi odleti. Sjedim ovdje i čekam gospodara.

— Pa podi u potjeru za onim varalicom ti, koji put poznaješ, a ja ću ti dotle čuvati šešir i sokola, odgovori čovjek.

— Ne mogu van ako mi platiš u ime jamstva hiljadu dukata, kao što sam i ja platio.

— Pa evo ti hiljadu dukata, a ja ću čuvati šešir i sokola, dok ti potrčiš za lopovom i amo ga dovedeš.

To rekav izvadi iz žepa hiljadu dukata i dade ih mladom seljaku.

Ovaj pokupi dukate, zajaši na konja, skrene u šikarje, potjera kočiju s krmačom i prašćićima i pojuri kroz šumu.

Dotle je onaj čovjek čučao na zemlji kraj šešira i čekao, čekao, ali dakako uzalud.

Kad mu je dojadilo čekanje, diže šešir, a ono pod njime ne bje ništa.

— O lude li moje glave, što li me lopov nasamari, udari se po glavi, ali slaba mu korist. Dotle je onaj mladi seljak s konjima, kočijom, dukatima i krmcima daleko odmakao i uskoro došao do svoje kuće.

Došavši kući raspregne konje, krmaču spremi s mladima u staju, a sam dođe majci i reče:

— Draga mamo, oprost, što sam te ono bio uvrijedio, Ti si još pre-pametna prema drugima. Da znaš samo koliko ima bedastih ljudi na svijetu. I ispriča joj priču o gazdarici, koja je ogrnula krmaču svojom najfinijom haljinom i posjela je u kočiju, te o njenom mužu, koji je platio hiljadu dukata za sokola pod šeširom, koga nije ni vidio.

Otada ostade momak kod kuće i življaše u slozi sa staricom majkom.

SELO U CVIJETU

U prisoju na poljani
procvjetali su bajami.
Procvjetali i u bijelo
obukli su malo selo
čije kuće mirno šute
pod bajamim razasute.

Gabrijel Cvitan.

Jedna vesela igra

Na okupu je više djece. Svaki dječak ili djevojčica ne treba ništa drugo da radi nego da upamti točno jednu rečenicu. Jedan od djece ide okolo i šapne svakome u uho jednu rečenicu, ali svakome drukčiju.

Nakon toga obraća se čas jednom čas drugom i svakog nešto upita. Svaki koga što upita valja da odgovori samo onu rečenicu, koju mu je prije toga u uho šapnuo i ništa drugo. Uslijed toga ispadaju najčudnovatiji odgovori, koji će izazvati buru smijeha i vedrog raspoloženja.

Rečenice, koje pojedinci imaju da upamte izgledaju na pr. ovako: Sol i papar, hodajući po glavi, baš sam plesao, čitao sam u Malom Istraninu, i slično:

Onaj koji pita ide okolo i postavi na pr. ovo pitanje:

- Jesi li bio jučer u crkvi?
- Hodajući po glavi!
- Čini mi se da si dobro objedovao!
- Sol i papar!
- Jučer sam te vidio na groblju?
- Raš sam plesao.
- Ti si bedak.
- Čitao sam u Malom Istraninu.

Razumijeva se, da ovako nesuvisli odgovori izazivaju kod ostalih silan smijeh. Pokušajte kada vas je više. Igra je veoma zabavna.

U kućnom zatvoru

(Monolog)

Na pozornici je stol, na njemu nekoliko knjiga i pisacih potrebitina. Kraj stola stolac. Na jednoj su strani vrata, kroz koja ulazi Ivica. Čuje se kako netko izvana zaključava za njim vrata.

Ivica (gleda naprama vratima, kroz koja je ušao i govori srdito): Idem, idem, dakako da idem. I ne bojim se kućnoga zatvora. Hm! To baš nije nikakvo junaštvo, njih trojica protiv mene jednoga. Tata, mama i teta svi na mene. (Sjeda k stolu i prevrće po knjigama i papirima). Evo: čitanka, računica, pisanka, pero, crnilo, olovka, a ma za sve su se pobrinuli. Al neću, baš neću da učim, njima u prkos! (Pograbi knjige i pisanke i sve pobaca u kut). Evo vam na! Pokazat ću ja vama, da me ne možete slomiti.

Doći će vrijeme, kada ću ja biti svoj gospodar, i radit ću ono što budem ja htio, igrat ću se s onim, s čime budem sam htio, neću lći u školu, nego ću poći u slastičarnu i jesti ću kolačića do mile volje. (Nasloni se natrag i prebaci nogu preko noge).

Eh kad ja budem velik! Imat ću fine lakovane cipele s bijelim gamašama, nosit ću očale s crnim rubom, pušit ću najfinije cigarete... (pravi se kao da puši, i ispuhuje dimove). E, gospodine, što Vi kažete o politici? pitat će me, jer ja ću biti narodni poslanik, a poslije i ministar.

Gospodin učitelj, kad me sretne na cesti prigibat će se ko britva i klanjajuć se do zemlje pozdravljat će me: »Sluga sam najpokorniji!«, a ja ću mu odgovoriti: »Ej, vi gospodine, sjećate li se, kako ste me ono ostavljali u zatvoru, kad nijesam naučio zadaće?« A njemu će biti neugodno, sav će se zacrveniti i nešto će promucati. A ja ću samo sjesti u auto i odjuriti, zaprašivši mu pod nosom.

Morat ću u posjete, čas banu, čas kojem generalu, pa nadbiskupu, pa patrijarhi, a često i u sam dvor kralju... Imat ću nekoliko tajnika, koji će samo trčati za mnom: »Gospodine ministre, molim Vas ovo, gospodine ministre molim Vas ono...« — »Što je, što hoćete?« pitat ću ja. »Trebaju donijeti jedno riješenje, treba potpisati jedan dekret!«... »Je li stvar jako hitna?« reći ću ja važno... »Hitna je, veoma hitna...« — »Dajte amo spise«... (Velikom kretnjom uzima nekoliko papira umoči pero u tintarnicu i da će tobože potpisati neke spise. Počinje pisati, ali ide mu dosta slabo i polagano. Počne se česati zabrinuto po glavi).

Eh, Bosnu mu, moram najprije naučiti dobro i brzo pisati, ako hoću, da potpisujem kao ministar. (Neko vrijeme šuti i sjedi zamišljeno). Škoda da ne znam brzo i lijepo pisati. (Diže se sa stola odlazi u kut i stane pobirati knjige i papire, koje je na početku bacio. Zatim sjeda opet k stolu, otvori knjigu i pisanke i stane pisati zadaću). Dakle današnja domaća zadaća glasi: Ivica piše svom prijatelju... (Uzdahne). Što ćemo, čovjek mora ipak učiti, ako hoće da nešto postane...

Zastor se spušta.

Mali Istranin

Gledajte ga, čila, zdrava —
 To je listak naše gore,
 U njem' bura provejava,
 U njem' naši vali zbore.

A u jeci naše boli,
 Uzdah vajni naših suza:
 Spasit rodu život goli
 Sa raspeća ropskih uza!

Gledajte ga, našu diku,
 To je odraz našeg mora —
 Naše snage na vidiku
 Plamna iskra s naših dvora,

U njemu je gordost vala,
 Što pred sobom zamor kosi;
 U njemu je jeka žala,
 Što je vjetar sobom nosi.

Gledajte ga, ruka mala
 Željom siže smrzle strane,
 Gdje stabarje naših žala
 Uvehnute spušta grane...

Tamo njeg'va duša diše,
 Tamo njeg've usne zbore —
 I srce mu zavjet piše
 Naših snova — naše zore!

Jos. A. Kraljić

Lukavac

Putovao nekakav Amerikanac Jugoslavijom, diveći se njenim prirodnim ljepotama i ljudima. U nekom selu naidje na krasna psa čuvara.

— Gazda, ne bi li mi prodao to pseto? upita seljaka.

A seljak će, promatrajuć Amerikanca sa svih strana:

— A što ćeš ti s kućetom?

— Odvest ću ga u Ameriku, odgovori Amerikanac .

— Ne dam ga!

— Ali, čovječe, platit ću ti za njega hiljadu dinara.

— A ma ne ću, da mi platiš ni pet hiljada...

U to je baš naišao nekakav Bečlija, koji je putovao autom u Dubrovnik, pa vidivši lijepa psa, odluči da ga kupi.

— A bi li mi, gazda, prodao to pseto?

— A što će tebi pas, gospodine?

— Pa odnijet ću ga u Beč i darovati ga svojoj ženi.

— Koliko plaćaš? upita seljak nakon kratkog razmišljanja.

— Dat ću ti dvjesto dinara, odgovori Bečanin.

— Vadi pare i nosi ga!

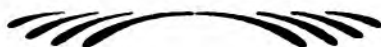
I zbilja Bečlija plati dvjesto dinara i uzme psa.

Amerikanac, koji je sve to gledao razljuti se i reče seljaku:

— A molim ja tebe, ludo jedna, zašto si Švabi dao psa za dvjesto dinara, a meni ga ne htjede dati ni za pet hiljada.

— Nisam ja lud, gospodine, znam ja što radim.

Eto da sam ja tebi prodao psa, ti bi ga odveo preko mora u Ameriku i ja nikada više pseto vidio ne bih. A ovako čim Švabo u Beču pseto odveže, ono će za osam dana biti opet kod mene, pa ću ja lijepo imati za osam dana i svog psa i 200 dinara. Mani ti to, nije meni prvi puta da ovako pseto prodajem... Ako si ti pametan, nisam ni ja lud.

Kutić šale

Ivić: Čuješ, Juriću, dobiješ li ti štogod od svog oca, ako si bio dobar u školi?

Jurić: Ne! Ja dobijem od njega samo kada nijesam bio dobar u školi.

— . —

Majka: Juriću, podi i pogledaj u mesnicu imade li mesar svinjske noge.

Jurić odjuri u mesnicu i za čas ga eto natrag: Ne znam, mama, nijesam mogao vidjeti, ima li mesar svinjske noge, jer imade cipele na nogama.

Tonić kao spasitelj

Tonićev otac bio je siromašan čovjek, sin poštene primorske obitelji. Dok je još bio dječak, on je morao pomagati svome ocu u ribolovu. Nakon smrti oca, otišao je u široki svijet potražiti rada. Vrativši se kući nakon pet godina, dobio je mjesto u siromašnom predjelu Hrvatskog Primorja. Bio je čuvar pruge. To bijaše dosta naporna služba, koju je Tonićev otac obavljao vrlo marljivo. Kad je imao noćnu službu, onda nije smio uopće zaspati, jer su baš noću prolazili dosta često vlakovi, većinom teretni. Tonić bijaše slika svoga oca: vrijedan, dobar i poslušan. Imao je tek četiri godine, a već je polazio sam s kravama na pašu. I druge dužnosti, o kojima gradska djeca i ne snivaju, obavljao je na zadovoljstvo svoga oca. Majka mu je umrla, kad mu je bilo dvije godine i tako je živio sam s ocem. Plaća njegova oca nije bila velika, ali je za siromašnog Primorca bila dostatna za skroman život. Osim toga bavio se njegov otac i gospodarstvom: sira, mlijeka i jaja, a bome i po koja gruda meda, bilo je u njega uvijek na prodaju. Neumorno radeći i skromno živeći, stekao je Tonićev otac dosta novaca. O tome su govorkali i ljudi iz okolnih sela. I kako se to već često događa, ljudi su počeli pretjeravati, govoreći o Tonićevu ocu kao o bogatašu. Istina, on je imao novaca, imao je dosta, da je mogao kupiti malu, skromnu kućicu i komadić primorskog krša, koji se naziva vrt. Tonić je često pomagao ocu i u službi. Kad je, naime, signal počeo udarati, a Tonićev se otac bavio oko košnica, onda je mali Tonić brže potrčao po oca, govoreći: »Tata! tata! žuri se, dolazi vlak!« Tako je to išlo iz dana u dan. Jedne tmurne noći (jesen je već bila u punom toku), dok je Tonićev otac izašao napolje, da pričeka vlak najednom mu se iza leđa prišuljaše razbojnici, te ga oboriše i svezaše. Pod prijetnjom smrti, morao im je kazati, gdje se nalazi njegov krvavo stečeni novac. Tonićev je otac probljedio: mučio se, eto, cijeloga života, dok je skućkao tih 10.000 Din, a sada ih mora predati razbojnicima. Sa suzama u očima gledao je, kako razbojnici pljačkaju njegovu imovinu. Razbojnici su potom počeli izvlačiti iz kuhinje sve najbolje jelo i piće, što su ga našli. Jeli su polagano i lijeno, vjerujući, da im nitko ne može ništa. No, prevarili su se! Baš kad su se spremali u šumu, da se izgube u mraku, iznenada nahrupiše oružnici, te ih pohvataše kao mačke miševе. Od silnog iznenađenja nisu ni pokušali da se opru. Pa kako se to dogodilo? Odakle sad najednom oružnici?, pitat ćete. Vrlo jednostavno: Mali Tonić, koga razbojnici nijesu ni primjetili, spavao je, ali ga je probudila vika njegovog oca. On se je brže digao iz kreveta, pogledao napolje i vidio, da mu razbojnici vežu oca. Od toga se silno uplašio, te nije znao, što bi uradio da pomogne ocu. No, kako je on bio bistar dječak, to je odmah izmislio vrlo pametan plan: Potrčao je u službenu sobu, navio je telefon, nazvao šefa prve željezničke stanice, te mu ukratko rekao, o čemu se radi. Ovaj je obavijestio o tome odmah oružnike, koji su se smjesta dali na put. Stigli su baš na vrijeme: razbojnici su se upravo spremali na put. I tako je mali Tonić spasio svoga oca i njegov dragocjeni novac.

Stric Vilper

Zahvalni medo

Zlatko se vratio iz škole, poljubio djeda u ruku i uspeo mu se na krilo. — Hajde, djedo, pričaj mi onu priču koje si se sjetio, da su ti pričali, dok si bio ovako malen kao sada ja. Djed je odložio lulu pomilovao unuka i rekao: »Pa hajde sad prije nego mama svrši ručak da ti ispričam nešto što su mi pričali kad sam bio dijete!«

— U našem lijepom Velebitu bile su divne šume, ali nesavjesnim iskorištavanjem tudinaca preko mora nestala je ta krasota i sada je to prava pusta golet, krš. Pod planinom punom zvjeradi i divljači stanovalo je pet-šest ribara. Oni bi lovili ribu i u ladama spavali kao je more bilo mirno, a kad je bilo nevrjeme izvukli bi lađe na obalu i pošli na konak u svoje kolibe pod planinom. Tako jednoga dana bude jaka oluja i oni se još za rana vrata u kolibe i legnu na počinak, da bi sutra mogli ranije ustati i nadoknaditi ono što su danas propustili. U noći se vrijeme promijenilo, vjetar se smirio, zvjezdice su prijateljski treperile, topli i ugodni morski povjetarac nosio je okrepu kroz gordi Velebit. Ribari su spavali. Odjednom se začuje mumljanje i neki od ribara izađu pred kolibu. Jedna uspravljena sjenka davala je te glasove i oni uplašeni umakoše i sakriše se u blizini. To čudovište je mumljalo sve milije i milije. U toj sjenki prepozna jedan velikog velebitskog medvjeda. Blijeda mjesečeva svjetlost prosipala je zrake. U zdepastoj glavi medvjeda bilo je nešto čudno. Jedan komad suhe grane, gotovo nalik na koplje, stajao je zaboden više očiju. Istežući vrat i pružajući glavu medo je i dalje mumljao prijateljski, tužno, bolno. Ribar je shvatio što medo želi i polako, nježno izvukao tresku čudeći se, odakle to. Na grani je bilo još suhog lišća što je bio znak da je jadni medo u jurnjavi u oluji naletio na taj komad koji je negdje stršio i zabo se jadnom medvjedu u glavu. Pristupiše i drugi ribari zaviše ranu medu kao čovjeku i on se veselo digne na zadnje noge zanumlja i nestade, a ribari nisu znali da li da se čude, smiju ili šale. Pucketanje grandica prestade i crna se sjenka mede izgubi u šumi. Oni se vratiše na počinak. Ujutro na svoje čuđenje medo im se pobrinuo za zajuttrak, pred vratima svoje kolibice nadoše hrpu svježeg granja punog divljih krušaka i jabuka. Čudili su se i smijali kako im se medo lijepo odužio, voće im je išlo u tek donijele ga medine šape. Kasnije se često javljao radnicima, osobito za oluje, i oni se sprijateljiše. Sada više nema ni ribara ni mede, naš Velebit je goli krš, posjekli ga tudinci, i on diže svoje čelo da ne vidi svoju golotinju, diže glavu i dogovara se preko mora sa Učkom, sa Istrom, o danu kad će da pokrenu svoje teške kame-

ne kosti i smrve sve uljeze. Dovrši priču djed, a Zlatko reče: »Do danas mi se najviše svidala priča o žirafi, a ova, ova ju je nadmašila, ova je istina lijepa, vesela o medi, ali tužna o Velebitu! Hvala ti djede . . .

Aleksandar Radanović

OVCA I JANJE

U ogradi, u samoći,
Gdje je ljud'ma teško doći
Ovca janje ojanjila,
Ljubavlju ga nadojila.

Janje nježno stalo,
Uz majku se pricikalo,
Pa ga majka liže, gladi
I toplijem mlijekom sladi.

Sva ponosna svojim čedom
Kazuje ga ovcam redom.
Svi se čude, svi se dive,
A najviše mali Ive.

Ive nosa janje malo;
A janje ga pogledalo
Pa mu milo samo veli,
Da ga time razveseli:

Hvala, Ive, mili brajko
Imam i ja svoju majku
Svak će svoju majku volit
I za nju se Bogu molit.

A mi ćemo družiti
Jedan drugog veseliti,
Našim majkam sladić dane.
Je li tako, moj rankane!

Niko P. Škovrlj

PTICE SIROTICE.

Dvije su ptice
Sirotice
Poletjele u svom vaju,
Doletjele na ivicu
I posjele na grančicu
U zelenom gaju.
Pa su tužno zapjevale:
— Dok smo bile jošte male
Imale smo cvjetne grane,
Naše gaje, naše šume,
Naša sela, naše drume
Suncem obasjane.
Imale smo zelen-dvore,
Gdje pjevasmo glasno, milo,
I svud pjesmu čut je bilo
Onkraj Učke gore...
Al je jato crnih vrana

Doletjelo s tuđih strana
Da nam topla gnijezda ruši,
Da nas bije, da nam sudi
I da pjesmu našu duši
Na rodenoj grudi.
Ostadosmo same, bijedne,
Rastjerane, rasplakane
Poletjesmo s rodne grane
I gladne i žedne. —
Zamrlo je srce naše
S teških jada, s teških boli
Nad smrknućem našeg sunca. --
Plakaćemo sa vrhunca
Našu zemlju, naše more —
Dok se sunce ne pomoli
Navrh Učke gore...

Jos. A. Kraljić

Klok i Jožić uhvatili kradljivca mumija.

Spasivši se iz virova odlučiše Klok i Jožić da se otisnu niz Nil i dođu što prije do mora, kako bi se mogli ukreati na kakvu lađu, koja bi ih odvezla do Splita ili Sušaka. Već im je dojadilo to lutanje i skitanje svijetom, pa su se već zaželjeli mira i odmora kod kuće. A bome i Jožić je ovaj puta čvrsto odlučio da počne redovito ići u školu, da je svrši i da jednom postane čovjek na svom mjestu. Mi smo već upitali ravnatelje

nekih srednjih škola u Zagrebu, bi li htjeli Jožića uzeti kao izvanrednog đaka, pa da makar kakav razred preskoči i položi ispite za više razreda najednom i da li će to biti moguće.

— Jožića da, njega bi još mogli uzeti u školu i pregledati koješta kroz prste, ali Kloka jok! Njega ne želimo u školi. Taj bi nam napravio u razredu hiljadu neprilika.

— Bit će malo teško, rekosmo mi, jer Jožić bez Kloka ne će htjeti ni u školu. Toliko se na nj privikao, da su postali upravo nerazdruživi drugovi.

— Ne mogu pomoći, rekao nam je jedan direktor. Mi imamo u školi i magaraca (dvonožnih!) i fakinčića i lijenčina i svakog drugog

blaga Božjega, ali pravog pravcatog majnuna do sada još niti smo imali, a niti smijemo imati.

Počesali smo se za uhom.

Imat ćemo grdnih nepritika, ako zadržimo Kloka kod kuće u našem uredništvu. I bez toga nema baš previše reda kod nas. Ima naime toliko posla da čovjek ne zna ni gdje mu je glava, a ako nam sada dođe još i Klok, pa bude htio »uredovati«
onda smo istom »friganic«.

Dok smo mi tako trli glavu, kuda ćemo s njima, kad se vrate u Zagreb, oni su lijepo na jednom omašnom panju plovili Nilom, kroz sredinu Egipta. Sunce ih je palilo, iz vode bi svaki čas izmiljila glava kakvog krokodila, no to njih nije smetalo. Čin bi se koji približio panju, Klok bi ga odalamio toljagom po glavi, da je u čas bio gotov za sva vremena.

Jedne večeri dok je blijeda mjesečina sijala i prosipala na mlazove srebra po vodi i kraju, opaze oni u daljini neku tajanstvenu ladu, kako lagano i skoro nečujno klizi Nilom.

— Hajdemo Klok, došuljajmo se do one lade, pa ćemo se popeti na nju i sakriti se nekud pod palubu da se pošteno ispravamo. Ovdje na ovom uskom panju ne mogu se pravo ni protegnuti, a kamo li da bih se mogao čestito naspavati.

Kloku nije trebalo dvaput reći. Zaželio je i on spavanja, a bome i kakvog boljeg zalogaja, koga se nadao naći na ladi. Otisne stoga panj prema ladi i za kratko nadoše se pod ladom. Vješto ko vjeverice uzveraše se na palubu. Kormilar je sjedio na pramcu i nehajno pušio lulu. Inače, čini se da nije bilo ni žive duše na toj tajanstvenoj ladici.

Kroz otvor spuste se pod palubu, tražeći zgodno mjesto gdje bi se povalili da spavaju. U jednom kutu opaze nekakav dugački sanduk.

— Eh, ovaj je baš zgodan, prošapta Jožić. Otvorit ćemo ga i uvući se u nj i nitko nas ne će smetati.

Lagano otškrinu poklopac. U to se prosu kroz otvor palube svjetlo mjesečevo i obasja sanduk.

— Jao! krikne preplašeno Jožić. Lješina! I bila je zaista u sanduku nekakva lješina, žuta, isušena — Mrtvac!

Odskoče od sanduka prestrašeni.

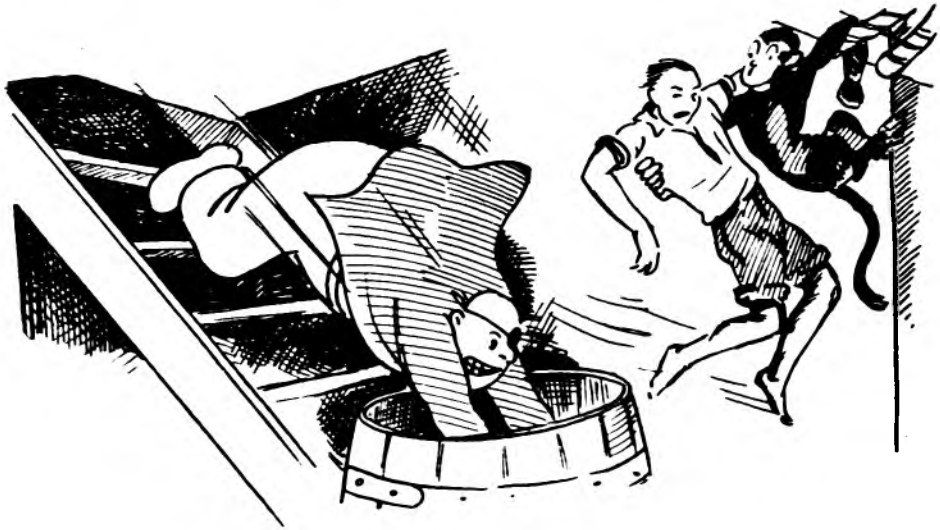
Kormilar, koji je bio ujedno vlasnik broda čuvši vrisak dojuri ko bijesan. Klok i Jožić pobjeغوše i pograbiše se za nekakvu prečku pod palubom.

Lopov, jer taj je kormilar bio lopov i kriomčar mumija, poleti niz stube, ali u zao čas! Posklizne se na stubama i ljosne glavom ravno u neku praznu bačvu, koja je bila baš kraj stepenica.

— Drži ga Klok! To je lopov, ubojica! viknu Jožić, a naš ti Klok hop! gurne lopova u bačvu i uz pomoć Jožićevu čvrsto ga sveže konopima i lancima.

Sad su oni bili gospodari lađe. Sve su pretražili i prekopali i imali su što vidjeti. Pod palubom je bilo nekoliko velikih sanduka, a u svakom po jedna mumija.

Poznato je da su se stari egipatski kraljevi poslije svoje smrti dali balzamirati i pokopati u grobnicama nasred ogromnih piramida, kamo nije mogla ni voda ni zrak nit ikakvo živo biće. S njima bi pokopali i

njihovo blago, a na ogromnim komadima papirusa bila je ispisana hijeroglifima, svetim egipatskim pismom, čitava njihova povijest.

Danas učenjaci istražuju te piramide, te grobove, otkopavaju mumije i čitaju povelje u kojima su omotane, sve ono što se dogodalo prije četiri, pet i više hiljada godina.

Razni lopovi prekopavaju tako te stare grobove egipatskih faraona, kradu njihovo blago i njihove mumije i prodavaju ih za skupe novce učenjacima i muzejima cijeloga svijeta. Egipatska je vlada izdala stroge zakone protiv ovakvim lopovima, kriomčarima i lješinarima.

Klok i Jožić znali su to i bili su veoma sretni što su eto uhvatili jednoga takvoga lopova, jer to je značilo da će ih egipatska vlada bogato nagraditi.

I zbilja kad su sutradan pristali s lađicom u jednoj luci na ušću Nila i predali lopova lučkoj vlasti, sam im je šef policije čestitao i bogato ih nagradio. A kriomčara okovaše i odmah ga otpremiše u hladovinu u zatvor...

U luci se dimio brod Dubrovačke plovidbe »Kraljica Marija«.
 — Klok, druže, eno nam jednog dijela naše domovine. Hvala Bogu već mi je dosta lutanja. Još ćemo se danas ukreati na Kraljicu Mariju i za nekoliko smo dana kod kuće, u Zagrebu...

Klok mahne veselo repom. Bio je sretan i on. Opet će u Zagreb. Bar će se pošteno odmoriti.

Na brodu su ih lijepo primili i svi su se putnici okupili oko njih. Voće, naranče, banane samo su pljuštile oko Kloka.

A bome se i Jožić čestito najeo i napio nakon dugog vremena...

Ilustrirao: Božo Kocmut

Napisao: Ernest Radetić

(Umjetn. atelier »TRI«)

R A Z N O

N a j . . . Najviša zgrada na svijetu je neboder u New Yorku, koji je visok 323 metra, a ima 77 katova. — U New Yorku se nalazi i najveći kinematograf, koji imade 6000 sjedala. — Najveća crkva je crkva Sv. Petra u Petra u Rimu, dugačka je 212 m, široka 113 m, a visoka je 133 m. — Najveće zvono se nalazi u Moskvi u Kremlju. Visoko je 8 m, a promjer mu je 20 m. U njemu može stati 25 ljudi. — Najgušću željezničku mrežu ima Belgija. — Najdulji most na svijetu se za sada nalazi u Škotskoj. Dugačak je 2470 m. — Međutim će ga uskoro preteći most u San Francisku, koji se upravo gradi. — Najdulji tunel je Simplonski tunel u Alpama, koji je dugačak 19.800 m. — Najveći hotel je u New Yorku. Ima 32 kata sa 4000 soba. — I jedan od najvećih spomenika se nalazi u New Yorku. To je spomenik Slobode na ulazu u newyoršku luku. Visok je 93 m, a teži 2250 centi. U glavi spomenika može se smjestiti 40 ljudi. To međutim nije najviši spomenik na svijetu, jer je viša od njega sfiga u Egiptu. — Najviše brdo na svijetu je

Mount Everest, visok 8880 metara. — Najveći otok je Groenland, najveći poluotok je Arapski poluotok, a najveće jezero je Kaspijsko jezero. — Najveća zima vlada u mjestu Verhojansk u Sibiriji. Tamo je temperatura skoro uvijek na 70 stupanja ispod ništice. Najveća vrućina je u Crvenom moru, gdje je temperatura na 60 stupnjeva iznad ništice. Zna li vi zapravo gdje se ta mjesta nalaze? Ako imate pri ruci u školi zemljopisnu kartu potražite ih.

Francuz, koji se zove A O. Mnoga imena su nam upravo smiješna. Ovih dana vidio sam u Sloveniji jednu tablu nad gostionom, čiji se vlasnik zove Kobilica. Na Bijeci je prije rata bio također jedan gostioničar koji nije imao baš lijepo ime: zvao se Svinjskigobec. Čitamo u francuskim novinama da se neki Francuz u Tuluzi zove prezimenom »O«. Nedavno mu se rodio sin i on je pošao u matični ured da ga prijavi. Zapisao mu je kao ime slovo »A«. Prema tome se je njegov sinčić trebao zvati »A O«. Činovnik nije htio pristati na to ime, ali se gospodin O požalio višim vlastima, koje su mu odobrile da može svoga sina nazvati kakogod hoće i prema tome se taj mali Francuz zove A O.

Svaki je rat skup. Talijanska armada potrošila je za 6 dana borbe kod Amba Aradam u Abesiniji 20.000 kila tjestenine (špageti), 10.000 kg pekmeza, 50.000 kg smokava i suhих šljiva, 20.000 voćnih konzerva, 5.000 mesnatih konzerva, 15.000 kila šećera, 30.000 kila smrznutog mesa, 2.500 kila ribljih konzerva, 5.000 litara ulja i 1.000 kila masti. Vojnici su za tih 6 dana popili 392.000 litara vina i 44.000 litara konjaka, a popušili 15 milijuna paklića cigareta i duhana. Osim toga su popili 150.000 bačava mineralne vode i 150.000 flaša kondenziranoga mlijeka, a potrošili su i 700.000 limuna. Ovaj je rat stajao Italiju na milijarde i milijarde lira, pa ako ona i pobijedi Abesiniju, još će dugi niz godina osjećati, koliko ju je taj rat osiromašio i gospodarski skoro upropastio.

Čudni običaji. Kitajsko, muško dijete živi poput kakva uznika. Kad su mu četiri nedjelje, ošišaju mu glavu i nadjenu prvo ime i to uvijek po jedan broj. Ako je mali Kitajac prvorođenče, zvat će se — jedan ili a yan. Drugi za njim dobije ime — dva ili a sans, a treći — 3 ili a luk itd.

U šestoj godini mora u školu. Tada ga po drugi put krste i promijene mu ime, to jest onaj broj u jedan od ovih naziva: »Najbistriji uzduh«, »Bijelo krilo«, »Kićeno pismo«, »Savršeno crnilo«, »Voće zrelo«, itd. Ali ime mu se mijenja i poslije, kad se oženi, kad postane državnim činovnikom, kad umre.

I ženskima, kad se rode, nadijevaju imena kao: »Dragi kamen«, »Mlada sestra«, »Sladana nada«. Kada se udavaju, obitelji lome sebi glavu, da nadu za njih nova, što ljepša imena kao: »Srebrna mjesečina«, »Drhtava zraka na moru«, »Slatki miloduh«, »Čeminov cvijet«, »Mirisavo pramaljeće«.

Ima u Kitajaca i drugih, daleko zanimljivijih običaja, a ima ih i u drugih naroda. Mornari, koji ne idu po svijetu glavom u torbi, mogu od toga mnogo da nauče.

ODGONETKE IZ 8. BROJA

1. Magični lik I.: 1) Rana, 2) Atom, 3) Noga, 4) Amal.

2. Magični lik II.: 1) M, 2) Pir, 3) Milan, 4) Rak, 5) N.

3. Zagonetka u saću: 1—3) Srp, 4—7) Arak, 8—12) Nalaz, 13—16) Rasa, 17—19) Car, 1—8) San, 3—17) Palac, 7—18) Kasa, 12—19) Zar?

Ispravno su riješili: Ivan Bilić, Jakovljević, Trogir — Ivan Mikec, Marija Gorica — Dragica Brus, Novoselec Križ -- Stjepan Tkalec, Bjelovar — Jelka Iveša, Split — Ivica Frančičković, Vinko Tomić, Staniček Štiglić, Krasica — Marcel Uglešić, Božava.

ISPUNJALJKA

Vinko Stamać, Molat

I

—	—	—	—	Jak vjetar
—	—	—	—	Dio glave
—	—	—	—	Na svakom je kaputu
—	—	—	—	Potrebna je krojaču
—	—	—	—	Žensko ime.
—	—	—	—	Grad u Istri
—	—	—	—	Muško ime.
—	—	—	—	Čovjek koji ne voli potrošiti.
—	—	—	—	Tijelo.
—	—	—	—	mjera za papir

II

Od I—II: Grad u Mađarskoj.

MAGIČNI KVADRAT

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

Vodoravno i uspravno isto:

gnojno mjesto na koži

brat Mojsijev

dijelovi dana (mrak)

vrsta mirodije

IGRA BROJEVIMA

Broj 8888888 napiši tako da od ukupnog zbroja tih brojki dobiješ 1000.

Evo kako:

888
88
8
8
8
—

1000

REBUS

Š H R T

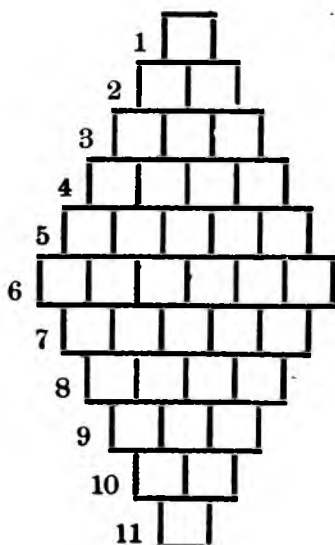
Rješenje je kukac.

REBUS

S A C

Rješenje je jedan poljski kukac

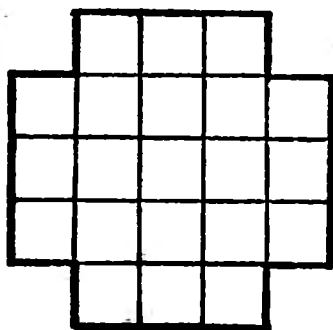
ČAROBNO VRETENO

veznik
 lična zamjenica
 protivno od rata
 žensko ime
 ime pisca Bega
 mornarica
 rijeka u Istri
 eksploziv
 posjeduje
 kao pod 2
 veznik

Riječi se sastavljaju jedna od druge tako, da se uvijek doda, odnosno oduzme po jedno slovo a sva se mogu i razmještavati.

MAGIČNI KVADRAT

1 hod konja, 2 domaća pernata živina, 3 stari židovski učenjak (ben), 4 čovjek koji posprema sobe, 5 planina u Srbiji.

ZAGONETNA POSJETNICA

Taj M. T. je znanac iz Tvojega kraja,
 U crkvi mu srce s Bogom se spaja.

ZAGONETNA POSJETNICA

Uz njegovu svirku ugodno se pleše
 Zato svi se njemu raduju i smiješe.

»Mali Istranin« izlazi jedamput mjesečno. — Pretplata iznosi 12 dinara na godinu. — Pojedini broj stoji 1 dinar. — Za inostranstvo dvostruko. Uredništvo i uprava nalaze se u Boškovićevoj ulici br. 20. — Telefon 59-31. Vlasnik, izdavač i odgovorni urednik: Ernest Radetić, Zagreb, Boškovićeva ulica 20. — Tiskara C. Albrecht (P. Acinger), Zagreb, Badićeva ulica 25. Za tiskaru odgovara: Petar Acinger, Zagreb, Gundulićeva ulica 22a.